

РЕШЕНИЕ

№ 34735

гр. София, 23.10.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 13 състав, в
публично заседание на 30.09.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Елица Райковска

при участието на секретаря Кристина Петрова, като разгледа дело номер **6101** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 26, ал. 4 от Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (ЗГВРСНР).

АССГ е сезиран с жалба от Г. К. Б. с адрес [населено място], [улица], срещу Разпореждане № 4506-40-33 от 15.05.2025 г., издадено от директора на Фонд за гарантиране на вземанията на работниците и служителите. Моли разпореждането да бъде отменено.

Ответникът – Директор на Фонд ГВРС, чрез юрк. П. /пълномощно л. 37/, моли жалбата да бъде отхвърлена, като се претендира юрисконсултско възнаграждение.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ – ГРАД след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателят е подал Заявление за отпускане на гарантирано вземане с вх. № 4502-21-8/31.01.2025 г. (л.30), в което е декларирал, че трудовото му правоотношение с „Криейтив център“ ООД, ЕИК[ЕИК], възникнало на 29.10.2019 г. на длъжност „техник“, е прекратено, считано от 20.07.2024 г. Жалбоподателят е декларирал също така, че не е съдружник в търговското дружество, не е член на органите за управление и контрол на търговеца, не е съпруг, нито роднина по права линия на такова лице.

Приложена е Заповед № 33/11.07.2024 г. (л.32) за прекратяване на трудовото му правоотношение, като причина за прекратяването е посочено „при закриване на част от предприятието/съкращаване на щата“.

По повод подаденото заявление е възложена проверка по реда на чл. 21 от ЗГВРСНР и чл. 5, ал. 1 от Наредбата за реда и начина за информирание на работниците и служителите и за отпускане и

изплащане на гарантираните вземания при несъстоятелност на работодателя (НРНИРСОИГВНР) и пълна ревизия по разходите на държавното обществено осигуряване на осигурителя „Криейтив център“ ООД, относно вписаната на 02.01.2025 г. в ТР несъстоятелност на дружеството.

Резултатите от проверката са обективирани в Констативен протокол № KB-5-21-01883959/08.04.2025 г. (л. 18). В протокола са описани действията, предприети в хода на проверката, като обобщено може да се посочи, че представител на дружеството не е бил открит нито на известните адреси, нито чрез органи на СДВР, нито на наличните в ИС на НОИ телефонни номера. Посочено е, че за управителя на дружеството, според писмо вх. № 4005-21-13#11/02.04.25, в АИС „Граничен контрол“ е налице регистрирано излизане от Република България през ГКПП Аерогара на 24.10.2024 г. в 11.13 ч.

Установено е, че от осигурителя са подадени 110 бр. уведомления по чл. 62, ал. 5 КТ за сключени трудови договори с 91 броя осигурени лица. Към момента на проверката всичките са били прекратени.

Дружеството е подавало данни по реда на чл. 5, ал. 4 КСО за лица по трудов договор за периода от м.01.1997 г. до м.07.2024 г. Подавани са данни за самоосигуряващо се лице от м.06.2018 г. до м. 08.2024 г.

Разплащателните ведомости на дружеството не са били предадени за съхранение в Обединен осигурителен архив.

Посочено е, че в рамките на предоставената им компетентност, органите на ТП на НОИ София – град са в обективна невъзможност да извършат проверка по реда на чл. 21 ЗГВРСНР и пълна финансова ревизия по разходите на ДОО, във връзка с вписаната несъстоятелност.

По делото е приложено и Решение № 3/02.01.2025 г., постановено по търг.д. № 20241100901381/2024 г. по описа на СГС (л.21).

Административното производство по подаденото заявление приключва с издаването на процесното Разпореждане № 4506-40-33 от 15.05.2025 г. на директора на Фонд за гарантиране на вземанията на работниците и служителите, в което е посочено, че липсата на официална справка от работодателя (Приложение № 1 към НРНИРСОИЕВНР), не може да бъде преодоляна с данните в регистъра на осигурените лица /РОЛ/. Наличието на начислени, но неизплатени трудови възнаграждения и/или парични обезщетения може да се удостовери само чрез ведомости за заплати или други първични счетоводни документи, съставени от работодателя, във връзка със задължението му по чл. 128 КТ. В тази връзка административният орган е посочил, че липсват доказателства за наличие на начислени, но неизплатени трудови възнаграждения и/или парични обезщетения, дължими от работодателя по КТ, респ. липсва правно основание за изплащане на гарантирано вземане на жалбоподателя.

Представена е Заповед № 8/17.06.2024 г., видно от която В. Г. Б. е назначена на длъжността директор на фонд ГВРС (л.11).

В о.с.з. от жалбоподателя е представено извлечение от банковата му сметка /л. 38 – л. 61/ за периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г.

От правна страна съдът намира следното:

Жалбата е подадена в 14-дневния преклузивен срок по чл. 26, ал. 4 ЗГВРСНР, срещу подлежащ на обжалване акт, от лице с правен интерес от обжалване, поради което е допустима. Разгледана по същество е основателна.

Съгласно чл. 26, ал. 1 от ЗГВРСНР гарантираното вземане се изплаща на правоимащия работник или служител въз основа на издадено разпореждане от директора на фонда. Процесното разпореждане е издадено от В. Г. Б., която съгласно представената по делото Заповед № 8/17.06.2024 г. е назначена на длъжността директор на фонд ГВРС. От това следва, че

административният акт е издаден от материално компетентен орган. Спазена е изискуемата по закон писмена форма, като са изложени в достатъчна степен мотивите на органа, от които може да се прецени какво е обусловило издаването на акта с конкретно съдържание и обективиращ волята на органа да откаже изплащането (чл. 59, ал. 2 АПК).

Настоящият съдебен състав намира, че процесното разпореждане е издадено при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила свързани с неизпълнение на задължението на административния орган, вменено му с нормите на чл. 35 АПК и чл. 36 АПК относно изясняване фактите и обстоятелствата от значение за случая.

На основание чл. 26, ал. 3 от ЗГВРСНР директорът на фонда отказва изплащането на гарантираното вземане, когато не са налице условията по този закон. В случая изплащането на гарантираното вземане е отказано не защото условията по закона не са изпълнени, а защото липсват документи, въз основа на които да се извърши преценка относно правото на заявителя.

Необходимите документи за установяване на фактите, пораждащи право на гарантирано вземане, са регламентирани в чл. 4 и чл. 5 от Наредбата. Съгласно чл. 4, ал. 1 от Наредбата в срок до 21 дни от вписване на съдебното решение по чл. 6 ЗГВРСНР в търговския регистър работодателят изготвя за всяко правоимащо лице справка по образец съгласно приложение № 1. Разпоредбата на ал. 2 постановява, че справката се изготвя в 3 екземпляра - за лицето, за ТП на НОИ и за работодателя. Екземплярът за правоимащия работник или служител се връчва лично или се изпраща чрез лицензиран пощенски оператор с обратна разписка.

Според чл. 5 от Закона в едномесечен срок от вписване на съдебното решение по чл. 6 ЗГВРСНР в търговския регистър контролните органи на НОИ извършват проверка по реда на Инструкция № 1 от 3 април 2015 г. за реда и начина за осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на Националния осигурителен институт (обн., ДВ, бр. 28 от 2015 г.; изм., бр. 31 от 2017 г.) при работодателя по изготвените справки и съставят констативен протокол в 3 екземпляра - един за работодателя и два за ТП на НОИ. Към констативния протокол се прилагат изготвените от работодателя справки за ТП на НОИ и документи, удостоверяващи упражняването на дейност най-малко 12 месеца преди началната дата на неплатежоспособността, съответно на свръхзадължеността.

В конкретния случай няма данни работодателят да е изпълнил задължението си по чл. 4, ал. 1 от Наредбата, с което е препятствано правото на работника да упражни правата си по чл. 6, ал. 1, а именно да оспори данните в справката по чл. 4, като подадат възражение пред работодателя в срока по чл. 5, ал. 1. С оглед на това съдът намира, че не е спазена задължителната процедура по Наредбата, което е довело до издаване на административен акт в противоречие с изискването на чл. 35 от АПК, както и че административният орган е допуснал неизпълнение на задълженията си по чл. 9 и чл. 36 от АПК, които му вменяват задължение да събере и оцени служебно всички необходими и относими доказателства за правилното установяване на вида и размера на гарантираното вземане на правоимащото лице.

С оглед разпределение на доказателствената тежест, органът не доказва, че е дал указания на жалбоподателя за представяне на документи или отстраняване на нередовности, каквото задължение има по силата на чл. 8, ал. 3 от Наредбата. Липсата на изпълнена процедура е довело до нарушаване правото на защита на жалбоподателя. В заявлението не е посочено да са приложени конкретни документи, а административният орган е игнорирал задължението си да укаже на жалбоподателя да представи такива.

Доказването в административния процес е дейност по издирване и установяване на правнозначимите факти. Установяването на съществуването на фактическите основания, посочени в административния акт е в тежест на административния орган. Той трябва да установи

и изложи вярната фактическа обстановка, при което да обоснове от правна страна реда и начина, по който тя рефлектира върху правото на лицето за гарантирани вземания при несъстоятелност на работодателя по чл. 4 ЗГВРСНР.

Съгласно чл. 3 от ЗГВРСНР, гарантирани вземания на работниците и служителите са начислени и неизплатени трудови възнаграждения, дължими по индивидуални и колективни трудови договори, и парични обезщетения, дължими от работодателя по силата на нормативен акт. П. лица по смисъла на закона са работници и служители, които са или са били в трудово правоотношение с работодателя при условие, че последният е осъществявал дейност най-малко 12 месеца преди началната дата на неплатежоспособността, съответно свръхзадължеността, посочена в решението по чл. 6 от ЗГВРСНР.

Отказът в конкретния случай е мотивиран не с обстоятелството, че лицето не е представило изискваната от чл. 4, ал. 1 от Наредбата справка по образец съгласно приложение № 1, а с обстоятелството, че по обективни причини не е била извършена проверка при работодателя по реда на чл. 5, ал. 1 от Наредбата. Както вече е посочвал ВАС в своята практика неизпълнението на задълженията на работодателя да изготви справка по приложение № 1 по чл. 4, ал. 1 от НРНИРСОИГВНР (или да уведоми работника/служителя за нея) не може да има негативна последица за лицето с право на гарантирано вземане. Липсват доказателства в конкретния случай работодателят да е изпълнил задължението си да изготви такава справка. Предвид посоченото обстоятелство за работника е била налице обективна невъзможност за запознаване с фактите, обективирани в конкретния документ и подготвяне на възражение срещу тях. В този смисъл е и практиката на ВАС по сходни случаи, като напр. решение № 4612 от 16.05.2022 г. по адм. д. № 12142/2021 г., VI отд. и решение № 5818 от 14.06.2022 г. по адм. д. № 668/2022 Г., VI отд.

В процесния случай не е спазено и изискването по чл. 9, ал. 1 от Наредбата за разглеждане на подаденото заявление-декларация и приложените към него документи на база съпоставяне на данните от констативния протокол, Регистъра на осигурените лица и Регистър "Трудови договори". По делото липсват данни за извършени проверки в Регистъра на осигурените лица и от Регистър "Трудови договори" и за съпоставка на резултатите от тях с подаденото заявление-декларация от жалбоподателя и приложените към него документи. Административният орган е нарушил основния принцип по чл. 9, ал. 2 от АПК - да се съберат всички необходими доказателства, независимо дали има искане от страните за това. Ето защо съдът намира, че оспореният акт е постановен в нарушение на изискванията на чл. 35 и чл. 36 АПК и като такъв следва да бъде отменен.

Освен това, след като изплащането на гарантираното вземане е отказано не защото условията по закона не са изпълнени, а защото липсват документи, въз основа на които да се извърши преценка за правото на заявителя, то хипотезата на чл. 26, ал. 3 ЗГВРСНР относно отказ за изплащането на гарантираното вземане е неприложима. От тук следва, че разпореждането е издадено и в противоречие с материалния закон.

В горния смисъл са Решение № 16229 от 28.11.2019 г. по адм. д. № 10074/2019 г., VI отд. на ВАС, Решение № 576 от 18.01.2023 г. по адм. д. № 4558/2022 Г., VI отд. на ВАС, Решение № 9830 от 03.11.2022 г. по адм. д. № 3700/2022 г., VI отд. на ВАС, Решение № 9855 от 03.11.2022 г. по адм. д. № 2177/2022 г., VI отд. на ВАС и др.

С оглед на това, че естеството на спора не позволява решаването му по същество от съда, преписката следва да се върне на директора на ТП на НОИ София – град за ново произнасяне по подаденото от Б. заявление. При новото разглеждане на преписката административният орган следва да извърши изискуемите проверки по чл. 5 и чл. 9 от Наредбата (включително в масивите на НАП/НОИ и в счетоводството на работодателя) и едва, след като събере всички необходими

доказателства по случая и ги съпостави, да направи своите изводи относно вида и размера на начислените и неизплатени трудови възнаграждения и парични обезщетения на правоимащото лице и периодите, за които се отнасят те, в съответствие със законовите ограничения по чл. 3 и чл. 22, ал. 1 и чл. 22, ал. 2 ЗГВРСНР, но при изричното указание за кой месец, на какво основание, какви ограничения са направени и да определи дължимата сума за изплащане при отчитане на наличните плащания за осигурителни вноски и данък върху дохода от страна на работодателя - осигурител съгласно чл. 10, ал. 3, т. 4 от Наредбата. Органът следва да упражни и правомощието си по чл. 8, ал. 3 от Наредбата, да укаже на жалбоподателя да представи необходимите документи, в случай че същите не са представени.

Водим от горното АССГ

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Разпореждане № 4506-40-33 от 15.05.2025 г., издадено от директора на Фонд за гарантиране на вземанията на работниците и служителите.

ИЗПРАЩА преписката на Директора на ТП на НОИ София – град за ново произнасяне, съобразно даденото в решението тълкуване на материалния закон.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.

СЪДИЯ: